

ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ СЕЛЕКЦІЇ ДИНІ В ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ

Диня відноситься до баштанних рослин, плоди яких споживають переважно у свіжому вигляді: вони мають високу поживну цінність та містять комплекс вітамінів, органічних кислот, мікроелементів. З цим основним напрямком використання пов'язані і головні вимоги до нових сортів та гібридів, які повинні окрім високої стабільної врожайності відрізнятись і підвищеною якістю продукції. Дніпропетровська дослідна станція Інституту овочівництва і баштанництва Національної академії аграрних наук України працює над цією проблемою від дати свого заснування, тобто з 1947 р. За 75 років було створено 26 сортів та 2 гетерозисні гібриди дині, з яких до Реєстру сортів рослин України на 2012 р. занесено 9 сортів (або 17%).

Аналізуючи сучасний сортимент дині, дозволений до широкого використання, слід відмітити значну диспропорцію між кількістю позицій по групах стиглості, з яких переважна більшість – ранньостиглі. Але саме середньоранні та середньостиглі генотипи здатні формувати високу якість плодів, що так ціняться українськими споживачами.

Основним напрямком селекційної роботи з динею в ДДС ІОБ НААН протягом останніх років є створення середньораннього конкурентоздатного сортименту дині. З 2008 р. зареєстрований сорт Чайка, триває експертиза на придатність до поширення сорту Тіна та гібрида Дніпро F₁.

Сорт Чайка – середньоранній (вегетаційний період 78-81 день, період плодоношення – 16 днів). Урожайність товарна 8,0 т/га (+13% до стандарту). Середня маса товарного плоду 0,8-1,2 кг. Плід овальний, гладенький, з середньою нещільною сіткою, жовто-оранжевий, без рисунка. М'якуш середній, кремово-білий, соковитий, солодкий. Вміст в плодах сухої роз-

чинної речовини – 8,3%; загального цукру – 5,3%; вітаміну С – 12,9 мг%. Сорт середньостійкий проти поширених хвороб, відносностійкий проти баштанної попелиці, транспортабельність середня.

Сорт Тіна – середньоранній (вегетаційний період 70 днів, період плодоношення 13 днів). Урожайність товарна 16,9 т/га (+17% до стандарту). Середня маса товарного плоду 0,8-1,4 кг. Плід овальний, гладенький, жовто-оранжевий з середньою сіткою. М'якуш середній, кремово-білий, соковитий, солодкий, щільний. В плодах нового сорту міститься 9,6% сухої розчинної речовини; 5,8% загального цукру; 20,5мг% вітаміну С. Сорт середньостійкий проти хвороб та шкідників, придатний до перевезення на невеликій відстані і недовготривалого зберігання.

Гібрид Дніпро F₁ – середньоранній (вегетаційний період 76-78 днів, період плодоношення 16 днів). Урожайність товарна 17,1 т/га (+29% до стандарту). Середня маса товарного плоду 1,2-1,7 кг. Плід короткоовальний, слабкосегментований, жовто-оранжевий з середньою нещільною сіткою. М'якуш середній, кремово-білий, ніжний, соковитий, солодкий. Показники хімічного складу плодів склали: вміст сухої розчинної речовини – 8,4%; загального цукру – 5,2%; вітаміну С – 13,6 мг%. Стійкість проти основних хвороб та шкідників – середня.

У 2011 р. була розпочата експертиза нового сорту Даяна, який відноситься до середньої групи стиглості – 81-84 дні, період плодоношення – 12 днів. Урожайність товарна 25,6 т/га (+9,4% до стандарту). Сорт крупноплідний, середня маса товарного плоду становить від 1,3 до 1,9 кг. Плід широкоовальний, гладенький, злегка зморшкуватий біля плодоніжки, брунатно-оранжевий, з елементами сітки. М'якуш середній, кремово-білий, соковитий, солодкий, маслянистий. В стиглих плодах міститься: сухої розчинної речовини – 9,9%; загального цукру – 6,7%; вітаміну С – 16,1 мг%.

Подальша науково-дослідна робота з динею буде спрямована на розширення програми гетерозисної селекції шляхом залучення гіномоноєційних форм.